

ТЕОРІЯ ТА ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

УДК 340.1

Анастасія Баран

Навчально-науковий інститут права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету “Львівська політехніка”,
асистент кафедри теорії, історії та філософії права
NastyBaran@i.ua

ПОВНОВАЖЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ ТА АВТОРИТЕТУ ПРАВОСУДДЯ

<http://doi.org/10.23939/law2020.26.033>

© Баран А., 2020

Визначено та проаналізовано повноваження Вищої ради правосуддя щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя. Повноваження Вищої ради правосуддя запропоновано диференціювати: відповідно до об'єкта впливу: 1) повноваження стосовно суддів; 2) повноваження щодо прокурорів; залежно від порядку виконання: 1) повноваження, які здійснюються ухваленням рішення більшістю голосів присутніх на засіданні членів; 2) повноваження, що реалізуються шляхом прийняття рішення більшістю від усього складу Вищої ради правосуддя; 3) повноваження, які виконуються через прийняття рішення кваліфікованою більшістю голосів; за джерелом виникнення: 1) повноваження, які Вища рада правосуддя здійснює за власною ініціативою; 2) повноваження, які Вища рада правосуддя виконує за ініціативою інших суб'єктів; за функціональним призначенням: 1) повноваження у напрямі формування суддівського корпусу й кар'єрного росту суддів; 2) повноваження стосовно притягнення прокурорів й суддів до відповідальності; 3) повноваження зі забезпечення незалежності суддів й авторитету правосуддя; 4) повноваження у напрямку інформаційного та організаційного забезпечення діяльності органів та інститутів системи правосуддя.

Ключові слова: Вища рада правосуддя; незалежність суддів; авторитет правосуддя; повноваження вищої ради правосуддя; судова влада; правовий статус Вищої ради правосуддя; суддівське врядування; державний орган; корпус суддів.

Постановка проблеми. Головною метою проведення судової реформи 2016 р. була перебудова судової системи України на засадах незалежності, де гарантії діяльності суддів давали б можливість приймати справедливі та неупереджені рішення, а теж повернення довіри до судової гілки влади з боку громадськості та захист авторитету правосуддя. На думку КРЄС, незалежність судді є основоположним принципом та правом громадян кожної держави, у тому числі самих суддів. Незалежність нерозривно пов'язана та є передумовою безсторонності судді, яка є необхідною для існування довіри до судової системи та впевненості, котру суди повинні вселяти в демократичне суспільство.

Незалежність судової влади забезпечує кожній особі право на справедливий суд і тому є не привілеєм суддів, а гарантією поваги до прав людини та основоположних свобод, що дає змогу кожній особі відчувати довіру до судової системи. На думку Комісара з прав людини Т. Хаммарберга, незалежність судової системи, що також передбачає незалежність кожного судді, повинна бути захищена як на законодавчому, так і на практичному рівні... Влада повинна уважно розглядати будь-які заяви про випадки неприпустимого політичного або іншого втручання в роботу судових органів і забезпечити ефективні засоби правового захисту [1].

Аналіз дослідження проблеми. Проблема функціонування Вищої ради юстиції було предметом наукового зацікавлення низки вчених. Окремим аспектам її правового статусу та організації діяльності значну увагу приділяли такі вітчизняні дослідники як О. Білова, С. Василюк, А. Георгіца, С. Глущенко, О. Гончаренко, В. Городовенко, О. Закропивний, О. Іванець, Р. Ігонін, І. Камінська, С. Ківалов, Ю. Косткіна, В. Крижанівський, Р. Куйбіда, О. Кучинська, С. Леськів, М. Мельник, Л. Москвич, І. Назаров, Д. Опаленко, В. Погорілко, М. Погорецький, О. Польовий, С. Прилуцький, І. Русакова, І. Самсін, А. Селіванов, О. Саленко, А. Сухарко, С. Халюк, О. Хотинська-Нор, А. Шевченко, В. Шишкін, О. Яновська та інші науковці. Втім, питання особливостей формування та діяльності Вищої ради правосуддя дотепер не стали предметом окремого ґрунтовного дослідження. Вказане зумовлює необхідність подальших наукових розвідок в окресленому напрямі, підтверджує актуальність статті, що і визначило вибір проблематики.

Метою статті є визначити та проаналізувати повноваження Вищої ради правосуддя щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

Виклад основного матеріалу. Загалом, “незалежність” означає автономію конкретного судді вирішувати справу відповідно до встановлених фактів. Ця незалежність стосується судової влади як інституту (незалежність від інших гілок влади, іменована як “інституційна незалежність”) і конкретного судді (незалежність від інших членів судової системи або “індивідуальна незалежність”). “Незалежність” вимагає, щоб ані суд, ані судді, які його складають, не були підлеглими та залежними від інших гілок влади [2, с. 56].

На думку В. Городовенка, принцип незалежності судової влади є дуальним і включає засади функціональної незалежності судів та процесуальної незалежності суддів. На думку вченого, суть функціональної незалежності становлять принципи виключної компетенції, невтручання в судову діяльність, недопустимості обмеження повноважень судової влади. В свою чергу, до змісту процесуальної незалежності суддів науковець включає існування особливої процедури добору суддів, гарантій їх правового статусу, особливої процедури прийняття рішень, відповідальності за втручання в процес здійснення правосуддя [3, с. 151–154].

Органом, покликаним забезпечувати незалежність суддів та авторитет правосуддя, є ВРП. Так, згідно з приписами п. 7 ч. 1 ст. 131 Конституції України [4], п. 9 ч. 1 ст. 3 ЗУ “Про Вищу раду правосуддя” [5], означений орган вживає заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів. Більш детальному нормативному регулюванню даної групи повноважень Вищої ради правосуддя присвячена глава 10 профільного Закону.

Так, відповідно до положень ст. 73 профільного Закону [5] ВРП вчиняти заходи індивідуального характеру:

1) веде і оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті реєстр повідомлень суддів про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя, проводить перевірку таких повідомлень, оприлюднює результати та ухвалює відповідні рішення;

2) вносить до відповідних органів чи посадових осіб подання про виявлення та притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, якими вчинено дії або допущено бездіяльність, що порушує гарантії незалежності суддів або підриває авторитет правосуддя;

3) вносить на розгляд зборів відповідного суду подання про звільнення судді з адміністративної посади у разі невиконання ним рішення ВРП.

Крім того, ВРП уповноважена застосувати заходи загального характеру:

- 1) ухвалює та оприлюднює публічні заяви і звернення;
- 2) звертається до суб'єктів права законодавчої ініціативи, органів, які уповноважені приймати правові акти, із пропозиціями щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя;
- 3) звертається до прокуратури та органів правопорядку щодо надання інформації про розкриття та розслідування злочинів, вчинених щодо суду, суддів, членів їх сімей, працівників апаратів судів, злочинів проти правосуддя, вчинених суддями, працівниками апарату суду;
- 4) готує у співпраці з органами суддівського самоврядування, іншими органами та установами системи правосуддя, громадськими об'єднаннями і оприлюднює щорічну доповідь про стан забезпечення незалежності суддів в Україні;
- 5) вживає інших заходів, які є необхідними для забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

Здійснюючи детальний аналіз даної групи повноважень варто звернути увагу на положення, закріплені у рішенні Позачергового XIV з'їзду суддів України від 15.03.2017 р. про те, що наведені конституційні повноваження ВРП щодо вжиття заходів стосовно забезпечення незалежності суддів є, по суті, новими потужними інститутами захисту конституційних гарантій незалежності судді. Однак наведені інститути мало досліджені, практика їх застосування є незначною, тому потребують експертного дослідження [6].

Основним завданням зазначеної групи повноважень є запобігання втручанню сторонніх осіб у діяльність суддів щодо здійснення правосуддя. Втручанням у діяльність судових органів є вплив на суддю у будь-якій формі: прохання, вимога, вказівка, погроза, підкуп, насильство, критика судді в засобах масової інформації до вирішення справи у зв'язку з її розглядом тощо з боку будь-якої особи з метою схилити суддю до вчинення чи невчинення певних процесуальних дій або ухвалення певного судового рішення [2, с. 63].

Перше, що привертає увагу, це те, що процедура розгляду та прийняття рішень щодо втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя недостатньо розкрита ЗУ "Про Вищу раду правосуддя" [5] та Регламентом Вищої ради правосуддя [7], не встановлено жодних часових рамок розгляду відповідних повідомлень суддів, а також санкцій у випадку затягування їх розгляду. Незважаючи на запевнення Голови даного органу І. Бенедисюка про те, що Рада розглядає таку категорію справ як пріоритетну, вважаємо за доцільне закріпити чіткі строки розгляду та прийняття відповідного рішення у Регламенті Вищої ради правосуддя. Крім того, дещо несправедливою виглядає ситуація, коли суддя зобов'язаний повідомити про тиск на нього упродовж 5 днів, в іншому випадку йому загрожує дисциплінарна відповідальність, тоді як ВРП не обмежена будь-яким строком та не несе жодної відповідальності за затягування розгляду даної категорії справ [8, с. 98].

Згідно з даними реєстру повідомлень суддів про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя суб'єктами тиску у більшості випадків виступають громадяни та громадські об'єднання у судах (127 повідомлень), 48 повідомлень надійшло стосовно тиску на суддів з боку органів державної влади, щонайменше 12 – з боку народних депутатів та політичних партій. [9]. Зазначені суб'єкти становлять групу зовнішніх суб'єктів, проте є ще й внутрішні суб'єкти втручання, якими виступають суб'єкти, які безпосередньо входять до судової системи (судді тих самих інстанцій, судді вищих інстанцій). Тому, залежно від суб'єкта втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя можна класифікувати на зовнішнє та внутрішнє [8, с. 114].

З огляду на практику подання суддями відповідних повідомлень упродовж 2016 – 2019 рр. основними формами зовнішнього втручання можна виокремити такі: здійснення фізичного тиску на суддю та його родичів, пошкодження їхнього майна; психологічний тиск на суддю шляхом надсилання звернень, скарг, публікацій, поширення недостовірної інформації, образи та погрози в

залі суду; блокування роботи суду шляхом проведення несанкціонованих протестів, перешкоджання доступу до робочого місця судді, пошкодження майна суду тощо; відкриття кримінальних проваджень, проведення слідчих дій, притягнення до адміністративної відповідальності тощо [9].

До внутрішніх форм втручання належить вплив на суддю зсередини системи, а саме: непроцесуальний вплив на суддю з боку інших суддів, зокрема й тих, що обіймають адміністративні посади в судах; встановлення контролю за здійсненням судочинства суддею, виклик його до вищих судів та вимагання звітів чи пояснень про розгляд конкретних справ; витребування в судді будь-якої інформації чи довідок про хід чи перспективу розгляду справи, іншої інформації, яка може надаватись лише сторонам у справі та іншим особам, визначеним процесуальним законодавством, а також відомостей, які становлять таємницю нарадчої кімнати [10, с.43]. Проте, випадки повідомлень суддів про внутрішнє втручання у їх діяльність щодо здійснення правосуддя є поодинокими, приміром 2019 р. до ВРП було подано лише одне таке повідомлення.

Крім того, на Позачергового XIV з'їзду суддів України "Про стан здійснення правосуддя та стан незалежності судів і суддів у 2019 році" судді акцентували увагу на випадках втручання у будь-якій формі у здійснення правосуддя, зокрема, вплив на суддів з боку правоохоронних органів шляхом реєстрації кримінальних проваджень і подальшого тривалого нездійснення щодо них досудового слідства, зокрема незаконні кримінальні та дисциплінарні переслідування за начебто завідомо неправосудні рішення; на випадках дискредитації суддів народними депутатами, посадовими особами органів державної влади, публічні звинувачення судів та суддів у протиправній діяльності без наведення конкретних фактів та імен, що призводить до порушення гарантій незалежності судової влади, становить загрозу утвердженню в Україні верховенства права, принижує авторитет судової гілки влади, підриває довіру як до суду, так і всієї державної влади, та підриває основи правопорядку в державі [11].

Тому під час зазначеного з'їзду було прийнято рішення направити до КРЄС запит з проханням розглянути питання можливості надання публічного висновку щодо дотримання органами державної влади та членами громадянського суспільства міжнародних стандартів у сфері судочинства в частині забезпечення гарантій незалежності судді [11].

З огляду на вищевикладене можна підсумувати, що запровадження нових механізмів захисту незалежності суддів та авторитету правосуддя є безумовно позитивним кроком у напрямку реформування судової влади, повернення до неї довіри та побудови демократичної держави, разом з тим положення законодавства України потребують удосконалення з огляду на практику реалізації зазначених повноважень.

Також до групи повноважень ВРП щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя вважаємо за доцільне віднести ухвалення рішення стосовно порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності (п. 2 ч. 1 с. 3 профільного Закону), позаяк при призначенні кандидата на посаду судді до певного суду відповідний закон має не допустити виникнення законних і об'єктивних сумнівів щодо неупередженості та незалежності судді.

Інститут несумісності посад закріплено п. 4.2 Європейської хартії про закон "Про статус суддів" [8, с. 103], відповідно до якого "Судді вільно здійснюють іншу поза межами їхніх суддівських обов'язків, в тому числі таку, яка є втіленням їхніх прав як громадян. Ця свобода не може обмежуватися, за винятком тих випадків, коли така діяльність не є сумісною з довірою до їх неупередженості та незалежності, або з належним рівнем відданості, необхідної для розгляду справ, поданих на їх розгляд, з належною ретельністю та в межах розумного періоду часу. Здійснення інших видів діяльності, крім літературної чи мистецької, якщо за них передбачена виплата винагороди, має бути попередньо санкціоноване з урахуванням умов, визначених законом".

Своєю чергою, Пояснювальна записка до Європейської хартії про закон "Про статус суддів" тлумачить зазначені положення як такі, що не допускають припущення абсолютної несумісності, "тому що тоді виникатимуть складнощі з призначенням суддів на посаду на підставі попередньої

діяльності кандидатів або їхніх родичів. З другого боку, вона враховує, що коли суддю має бути призначено до конкретного суду, слід врахувати зазначені вище обставини, які можуть викликати законні й об'єктивні сумніви щодо його чи її неупередженості та незалежності. Наприклад, адвокат, який раніше займався юридичною практикою в певному місті, не може бути призначеним на посаду судді до суду того самого міста” [8, с. 103].

Подібні пропозиції лунали й у вітчизняній науковій літературі. Так, Р. Ігонін, О. Умнова пропонували внести законодавчі зміни щодо заборони кандидату обіймати посаду судді у районі, де він до призначення суддею працював у правоохоронних органах чи надавав адвокатські послуги з огляду на загрозу зрощення такого судді з відповідними органами та обслуговування їх інтересів при здійсненні правосуддя [12, с. 249]. Безспірним є той факт, що протягом професійної діяльності особа заводить певні знайомства в органах, в яких вона працює або з якими співпрацює. Разом з тим, якщо запропоновану вимогу можна реалізувати стосовно колишніх працівників правоохоронних органів, які мають чітко визначену законом територіальну юрисдикцію, то стосовно адвокатів у нашій країні це завдання стає практично неможливим, адже адвокат має право здійснювати адвокатську діяльність на всій території України і визначити чітко територію (райони), в яких він надавав свої послуги протягом стажу адвокатської діяльності буде практично неможливим. Більше того, вважаємо, що функцію забезпечення неупередженості судді під час здійснення правосуддя виконує інститут відводу.

Щодо стандартів безсторонності та інших видів професійної діяльності суддів висловлювалась також КРЕС, яка у своїх висновках акцентувала увагу на тому, що “судді повинні утримуватися від будь-якого виду професійної діяльності, що може відволікати їх від виконання суддівських обов’язків або призводити лише до часткового виконання ними своїх обов’язків. КРЕС вважає, що правила професійної поведінки повинні вимагати від суддів уникати будь-яких видів діяльності, які могли б компрометувати гідність їхньої посади, а також підтримувати суспільну довіру до системи правосуддя шляхом мінімізування ризиків виникнення конфлікту інтересів. З цією метою вони повинні утримуватися від додаткової професійної діяльності, яка могла б обмежувати їхню свободу та загрожувати безсторонності” [13]. У цьому контексті КРЕС схвалює положення Європейської хартії про закон “Про статус суддів” (що наводились нами вище).

Згідно з Бангалорськими принципами поведінки суддів, незалежність і неупередженість судових органів важливі для виконання судами їхньої ролі в підтримці конституціоналізму і верховенства закону. Приписами зазначеного міжнародного акту визначено перелік видів діяльності, якими має право займатися суддя:

1) літературною творчістю, читанням лекцій, викладати, а також брати участь у діяльності, пов’язаній з правом, правовою системою, здійсненням правосуддя або іншими подібними питаннями;

2) виступати на публічних слуханнях перед офіційним органом, що займається питаннями, пов’язаними з правом, правовою системою, здійсненням правосуддя або іншими подібними питаннями;

3) бути членом офіційного органу, урядової комісії, комітету або дорадчого органу, якщо таке членство дозволяє судді залишатись безстороннім і зберігати політичний нейтралітет;

4) займатись іншими видами діяльності, якщо вони не компрометують високий статус посади судді і жодним іншим чином не заважають виконанню суддею своїх професійних обов’язків. Крім того, суддя не повинен займатись юридичною практикою впродовж періоду свого перебування на посаді судді та має право засновувати асоціації суддів, вступати до них та входити до інших організацій, що представляють інтереси суддів [14].

З огляду на те, що посада судді має специфічний характер, суддівська діяльність вимагає забезпечення об’єктивності, незалежності та неупередженості, тому ніщо не повинно викликати сумнів щодо незалежності та безсторонності суддів при провадженні ними правосуддя, разом з тим поєднання суддею своєї професійної діяльності з іншими видами оплачуваної роботи може

поставити під сумнів його безсторонність та неупередженість. Тому встановлення на законодавчому рівні заборон та обмежень щодо поєднання професійної діяльності судді щодо здійснення правосуддя з іншою оплачуваною діяльністю є виправданим у демократичному суспільстві та необхідним для гарантування справедливого судочинства. Разом з тим, міжнародними стандартами у сфері судочинства встановлено низку винятків із загальної заборони, зокрема, право судді займатися творчою, викладацькою або науковою діяльністю.

Отже, відповідно до міжнародних стандартів судді зобов'язані дотримуватися вимог щодо несумісності, встановлених національним законодавством конкретної країни. Тож варто проаналізувати чи відповідають положення законодавства України вищенаведеним міжнародним стандартам.

Відповідно до наказу Міністерства праці України, Міністерства юстиції України та Міністерства фінансів України від 28.06.1993 р. № 43 “Про затвердження Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій” сумісництвом вважається виконання працівником, крім своєї основної, іншої регулярної оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому ж або іншому підприємстві, в установі, організації або у громадянина (підприємця, приватної особи) за наймом [15].

Вимоги щодо несумісності щодо суддів значно розширилися з прийняттям ЗУ “Про судоустрій і статус суддів” (ст. 54 в редакції від 02.06.2016 р.). Вимоги щодо несумісності встановлено і стосовно прокурорів (ст. 18 ЗУ “Про прокуратуру”) [16].

Процедура розгляду питання щодо порушення вимог несумісності суддею або прокурором передбачена ЗУ “Про Вищу раду правосуддя” [5] та процесуально деталізована у Регламенті Вищої ради правосуддя [7]. Так, будь-яка особа, якій стали відомі факти порушення суддею або прокурором вищенаведених вимог щодо несумісності, має право звернутися до ВРП із відповідною заявою. Справа щодо несумісності розглядається на засіданні ВРП у пленарному складі. За результатами розгляду справи щодо несумісності ВРП може ухвалити одне з таких рішень:

- 1) про визнання порушення суддею вимог щодо несумісності з іншою діяльністю або статусом і звільнення його з посади;
- 2) про визнання порушення прокурором вимог щодо несумісності з іншою діяльністю або статусом і внесення в установленому порядку подання про звільнення його з посади;
- 3) про визнання відсутності порушень суддею або прокурором вимог щодо несумісності з іншою діяльністю або статусом.

Рішення у справі щодо несумісності ухвалюється більшістю голосів членів ВРП, які беруть участь у засіданні, проте член ВРП, визначений доповідачем у справі, не бере участі у голосуванні. Відповідно до п.15 ч. I ст. 3 ЗУ “Про Вищу раду правосуддя” [5] ВРП надає обов'язкові до розгляду консультативні висновки щодо законопроектів з питань утворення, реорганізації чи ліквідації судів, судоустрою і статусу суддів, узагальнює пропозиції судів, органів та установ системи правосуддя стосовно законодавства щодо їх статусу та функціонування, судоустрою і статусу суддів. Не зважаючи на те, що наведені положення вважаємо позитивними, позаяк вони покликані сприяти процесу удосконалення законодавства в сфері правосуддя та судової системи, процедура їх реалізації залишилась детально не регламентована положеннями зазначеного Закону. ВРП спробувала усунути дану законодавчу прогалину, деталізуючи порядок розгляду цього питання у Регламенті Вищої ради правосуддя [7]). Втім, залишились не регламентованими процедури взаємодії ВРП із законодавчою владою щодо звернення з пропозиціями про забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя, не конкретизовано в якій саме формі направляються такі пропозиції, не встановлено чітких строків їх розгляду парламентом, більше того не передбачено жодних наслідків затягування розгляду таких пропозицій та відсутності відповіді, що негативно позначиться на взаємодії ВРП та ВРУ.

Окрім того, ч. II ст. 73 зазначеного Закону [5] закріплено правило про те, що судді, суди, органи та установи системи правосуддя можуть звертатись до ВРП щодо надання рекомендацій

суб'єктам законодавчої ініціативи, органам, які уповноважені приймати правові акти щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя. Незважаючи на те, що процедура прийняття таких рекомендацій ВРП деталізована у Регламенті Вищої ради правосуддя [7], порядок подання та розгляду таких звернень залишився не розкритим, що в результаті може призвести до того, що такі повноваження матимуть суто декларативний характер.

Висновки. Безперечним є той факт, що ВРП повинна мати реальну можливість впливати на процес регламентації та нормативного врегулювання правовідносин щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя, адже саме ВРП в результаті своєї практичної діяльності бачить всі прогалини та недоліки законодавства у цій сфері. Означена проблема може бути вирішена двома шляхами: по-перше, можна детально виписати всю процедуру такого звернення ВРП з пропозиціями до суб'єктів законодавчої ініціативи щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя; по-друге, можна наділити ВРП правом законодавчої ініціативи щодо відповідної сфери правовідносин.

Окрім того, вважаємо за доцільне передбачити обов'язок Комітету ВРУ з питань правової політики та правосуддя направляти всі законопроекти, що стосуються врегулювання відносин щодо судової системи, незалежності суддів та авторитету правосуддя, до ВРП для надання висновку щодо їх доцільності та обґрунтованості. Крім того, варто передбачити обов'язок відповідного комітету залучати фахівців із зазначеної ради до робочих груп щодо розробки законопроектів у сфері правосуддя. В свою чергу, з метою забезпечення належного виконання своїх обов'язків у в структурі апарату ВРП має діяти спеціальний підрозділ з питань аналізу проектів законів у сфері правосуддя та забезпечення незалежності суддів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до Закону України "Про Вищу раду юстиції": Проект Закону від 19.09.2003 № 4173. *База даних "Законодавство України" / ВР України.* URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=15871 (дата звернення 29.03.2020 р.)
2. Назаров І. В. Правовий статус Вищої ради юстиції: дис ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 2005. 200 с (дата звернення 29.03.2020 р.)
3. Городовенко В. В. Принципи судової влади: монографія. Харків: Право. 2012. 448 с.
4. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *База даних "Законодавство України" / ВР України.* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr/page> (дата звернення 29.03.2020 р.)
5. Про Вищу раду правосуддя: Закон від 21.12.2016 № 1798-VIII. *База даних "Законодавство України" / ВР України.* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-19> (дата звернення 29.03.2020 р.)
6. Матеріали VIII позачергового з'їзду суддів України. *Вісник Верховного Суду України.* 2007. № 7. С.4–16.
7. Регламент Вищої ради правосуддя: затв. рішенням Вищої ради правосуддя від 24.01.2017 № 52/0/15-17. *Офіційний сайт Вищої ради правосуддя/ Нормативні акти.* URL: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/28 (дата звернення 25.12.2019 р.)
8. Косткіна Ю. О. Правовий статус Вищої ради правосуддя: теорія та практика: монографія. За заг. ред. д.ю.н., проф. М. А. Погорельського. Київ: Алерта, 2019. 268 с.
9. Європейська хартія про закон "Про статус суддів": Міжнародний документ від 10.07.1998. Хартія Ради Європи. *База даних "Законодавство України" / ВР України.* URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_236 (дата звернення 02.12.2019 р.)
10. Щодо проекту змін до Конституції України в частині правосуддя, затвердженого Конституційною комісією 4 вересня 2015 року: Висновок, затв. Венеціанською комісією від 26.10.2015 CDL-AD(2015)027. Страсбург. 13 с. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/229B826C8AC787DEC2257D87004987](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/229B826C8AC787DEC2257D87004987) (дата звернення 29.03.2020 р.)
11. Пантелейчук Л. Б. Питання дисциплінарної відповідальності суддів у діяльності Вищої ради юстиції. *Вісник Вищої ради юстиції.* 2010. № 1. С. 79–90.
12. Ігонін Р. В., Умнова О. В. Повноваження Вищої ради юстиції у сфері кадрового забезпечення суддівського корпусу України: аналіз та перспективи удосконалення. *Наука і правоохоронна діяльність.* 2013. № 1(19) С. 19–24.
13. Погорілко В. Ф. Органи державної влади України: монографія. Київ: ІДП НАНУ, 2002. 592 с.
14. Конституції держав (країн) світу. Інтернет-бібліотека конституцій. URL: <http://worldconstitutions.ru/?p=148&page=2> (дата звернення 29.03.2020 р.)
15. Декларація про державний суверенітет України: Декларація від 16.07.1990. № 55-XII. *База даних "Законодавство України" / ВР України.* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55-12> (дата звернення

29.03.2020 р.) 16. Про судоустрій і статус суддів: Закон від 02.03.2016 № 1402-VIII. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення 29.03.2020 р.).

REFERENCES

1. *Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy “Pro Vyshchu radu yustytzii”*: *Proekt Zakonu vid 19.09.2003* [On Amendments to the Law of Ukraine “On the High Council of Justice”: Draft Law of September 19, 2003 № 4173.] № 4173. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=15871 (дата звернення 29.03.2020 р.). 2. Nazarov I. V. *Pravovyi status Vyshchoi rady yustytzii: dys ... kand. yuryd. nauk: 12.00.10* [Legal status of the High Council of Justice: dis ... Cand. jurid. Science: 12.00.10.]. Nats. yuryd. akad. Ukrainy im. Ya. Mudroho. Kharkiv, 2005. 200 p (дата звернення 29.03.2020 р.). 3. Horodovenko V. V. *Pryntsyipy sudovoi vlady: monohrafiia*. [Principles of the judiciary: a monograph] Kharkiv: Pravo. 2012. 448 p. 4. *Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”* [The Constitution of Ukraine: Law of 28.06.1996 № 254k / 96-VR. Database “Legislation of Ukraine”] / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr/page> (дата звернення 29.03.2020 р.). 5. *Pro Vyshchu radu pravosuddia: Zakon vid 21.12.2016 № 1798-VIII*. [On the High Council of Justice: Law of 21.12.2016 № 1798-VIII. Database “Legislation of Ukraine”] База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-19> (дата звернення 29.03.2020 р.). 6. *Materialy VIII pozacherhovoho zizdu suddiv Ukrainy*. [Proceedings of the VIII Extraordinary Congress of Judges of Ukraine.] Visnyk Verkhovnoho Sudu Ukrainy. 2007. № 7. P. 4–16. 7. *Rehlament Vyshchoi rady pravosuddia: zatv. rishenniam Vyshchoi rady pravosuddia vid 24.01.2017 № 52/0/15-17* [Rules of Procedure of the High Council of Justice: approved. by the decision of the High Council of Justice dated 24.01.2017 № 52/0 / 15-17.]. Ofitsiynyi sait Vyshchoi rady pravosuddia/ Normatyvni akty. URL: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/28 (дата звернення 25.12.2019 р.). 8. Kostkina Yu. O. *Pravovyi status Vyshchoi rady pravosuddia: teoriia ta praktyka: monohrafiia*. [Legal status of the High Council of Justice: theory and practice: monograph] Za zah. red. d.iu.n., prof. M. A. Pohoretskoho. Kyiv: Alerta, 2019. 268 p. 9. *Ievropeiska khartiia pro zakon “Pro status suddiv”*: *Mizhnarodnyi dokument vid 10.07.1998. Khartiia Rady Yevropy. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”* [European Charter on the Law on the Status of Judges: International document of 10.07.1998. Charter of the Council of Europe. Database “Legislation of Ukraine”] / ВР України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_236 (дата звернення 02.12.2019 р.). 10. *Shchodo proiektu zmin do Konstytutsii Ukrainy v chastyni pravosuddia, zatverdzenoho Konstytutsiinoiu komisiieiu 4 veresnia 2015 roku: Vysnovok, zatv. Venetsianskoiu komisiieiu vid 26.10.2015 CDL-AD(2015)027*. [Regarding the draft amendments to the Constitution of Ukraine in terms of justice, approved by the Constitutional Commission on September 4, 2015: Conclusion, approved. Venice Commission of 26.10.2015 CDL-AD (2015) 027] Strasburh. 13 p. URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/229B826C8AC787DEC2257D87004987](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/229B826C8AC787DEC2257D87004987) (дата звернення 29.03.2020 р.). 11. Panteleichuk L. B. *Pytannia dystsyplinarnoi vidpovidalnosti suddiv u diialnosti Vyshchoi rady yustytzii*. [Issues of disciplinary liability of judges in the activities of the High Council of Justice] Visnyk Vyshchoi rady yustytzii. 2010. № 1. P. 79–90. 12. Ihonin R. V., Umnova O. V. *Povnovazhennia Vyshchoi rady yustytzii u sferi kadrovoho zabezpechennia suddivskoho korpusu Ukrainy: analiz ta perspektyvy udoskonalennia*. [Powers of the High Council of Justice in the field of staffing of the judiciary of Ukraine: analysis and prospects for improvement.] Nauka i pravookhoronna diialnist. 2013. № 1(19) P. 19–24. 13. Pohorilko V. F. *Orhany derzhavnoi vlady Ukrainy*: [Bodies of state power of Ukraine: monograph] monohrafiia. Kyiv: IDP NANU, 2002. 592 p. 14. *Konstytutsii derzhav (krain) svitu. Internet-biblioteka konstytutsii* [Constitutions of states (countries) of the world. Online library of constitutions]. URL: <http://worldconstitutions.ru/?p=148&page=2> (дата звернення 29.03.2020 р.). 15. *Deklaratsiia pro derzhavnyi suverenitet Ukrainy: Deklaratsiia vid 16.07.1990. № 55-XII. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”* [Declaration of State Sovereignty of Ukraine: Declaration of 16.07.1990. № 55-XII. Database “Legislation of Ukraine”] / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55-12> (дата звернення 29.03.2020 р.). 16. *Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon vid 02.03.2016 № 1402-VIII. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy”* [On the Judiciary and the Status of Judges: Law of 02.03.2016 № 1402-VIII.] / ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення 29.03.2020 р.).

Дата надходження: 27.03.2020 р.

Baran Anastasiia

Lviv Polytechnic National University
Institute of Law, Psychology
and Innovative Education
Assistant of the Department
of Theory, History and Philosophy of Law

**POWERS OF THE HIGH COUNCIL OF JUSTICE TO ENSURE THE INDEPENDENCE
OF JUDGES AND THE AUTHORITY OF JUSTICE**

The article defines and analyzes the powers of the High Council of Justice to ensure the independence of judges and the authority of justice. It is proposed to differentiate the powers of the High Council of Justice: according to the object of influence: 1) powers in relation to judges; 2) powers over prosecutors; depending on the procedure of execution: 1) powers exercised by decision-making by a majority vote of the members present at the meeting; 2) powers exercised by decision-making by a majority of the entire composition of the High Council of Justice; 3) powers exercised through a decision by a qualified majority of votes; by source of origin: 1) powers exercised by the High Council of Justice on its own initiative; 2) powers exercised by the High Council of Justice on the initiative of other entities; by functional purpose: 1) powers in the direction of formation of the judiciary and career growth of judges; 2) powers to prosecute prosecutors and judges; 3) powers to ensure the independence of judges and the authority of justice; 4) powers in the direction of information and organizational support of the activities of bodies and institutions of the justice system.

Key words: High Council of Justice; independence of judges; authority of justice; powers of the High Council of Justice; judiciary; legal status of the High Council of Justice; judicial governance; state agency; corps of judges.